

Per Fibæk Laursen

Kompetence og curriculum

Kompetencebegrebet slog igennem i Danmark i slutningen af 1990'erne og kom hurtigt til at spille en vigtig rolle i diskussioner af mål og indhold i uddannelser. Ikke mindst slog det an i ministerielle udredninger og retningslinjer, og i dag skal mål med såvel gymnasial som videregående undervisning beskrives i kompetence-termer.

Selve ordet kompetence er naturligvis ikke nyt. Det nye er, at ordet hyppigt bruges som et grundlæggende begreb om mål og indhold på linje med dannelse og kvalifikation. Kompetencebegrebet placerer sig med hensyn til dets bredde imellem dannelse og kvalifikation. Dannelse er noget alment, uafhængigt af erhverv og lægger vægt på myndighed, handlekompetence og kritisk indsigt i kulturelle og samfundsmæssige sammenhænge. Kvalifikation bruges som oftest betydeligt snævrere og drejer sig om videns- og færdighedsmæssige forudsætninger for bestemte funktioner i arbejdslivet.

Kompetencebegrebet bruges til at betegne viden og kunnen, der nok kan handle om arbejdslivet, men i bredere forstand end en bestemt jobfunktion. Kompetence bruges om viden og kunnen, som man kan anvende i forskellige kontekster. Kompetence er integreret i personen og kan rumme aspekter af vilje, moral og personlige måder at gøre tingene på.

Introduktionen af kompetencebegrebet rejser flere teoretiske og videnskabelige spørgsmål, bl.a. følgende:

- Hvad er indholdet i begrebet sammenlignet med beslægtede begreber?
- Repræsenterer begrebet en ny forståelse, eller er det blot et nyt ord for noget velkendt?
- Stiller begrebet nye krav til undervisning i forskellige fag og til uddannelses-systemets forskellige dele?
- Hvad bliver det faktiske resultat af kravet om at beskrive undervisningsmål og indhold i kompetencetermer?

Artiklerne i dette skrift fra Institut for curriculumforskning på Danmarks Pædagogiske Universitet giver svar på nogle af disse spørgsmål. Den første artikel af Ida Juul analyserer kompetencebegrebet i forhold til kvalifikationsbegrebet og undersøger dets anvendelse i erhvervsuddannelserne. Jeppe Bundsgaards artikel place- rer kompetencebegrebet i forhold til overordnede principper for udvælgelse af undervisningsindhold og foreslår en række nøglekompetencer inden for humani- stiske fagområder.

Mette Iversens artikel præsenterer resultater af et større forskningsprojekt om læ- ring og kompetenceudvikling i efteruddannelse af voksne, hvor en ny faglighed ofte bygges oven på en eksisterende. Karen Wistoft fokuserer i sin artikel på kompetence inden for det sundhedsfaglige område og konkretiserer sine pointer gennem et em- pirisk projekt om kompetencer i sundhedsfremmende og forebyggende arbejde i skolen. Endelig diskuterer Jette Benn kompetencebegrebet i forhold til dannelses- begrebet og analyserer de udfordringer, som det nye begreb stiller til faget hjem- kundskab.

Forfatterne er alle ansat ved Institut for curriculumforskning. Artiklerne har gen- nemgået en review-proces ved undertegnede redaktør og en anonym ekstern referee.

Denne artikel er et uddrag af CURSIV #1:

Kompetence og curriculum

CURSIV

En skriftserie om didaktik, pædagogik, læring og uddannelsesvidenskabelig forskning. CURSIV udgives af Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU), Aarhus Universitet.

CURSIV er et tilbud til alle, som gerne vil følge med i den seneste forskning inden for didaktik, pædagogik, læring og uddannelsesvidenskabelig forskning. Skriftet henvender sig til forskere, lærere, pædagoger, studerende og politikere.

CURSIV er et peer-reviewed tidsskrift og er pointgivende i det bibliometriske system.

Indholdet i de enkelte numre kan enten være organiseret omkring et tema eller handle om et enkelt fagområde.

Redaktion

Ansvarshavende redaktør: Hanne Løngreen, institutleder, Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU). Chefredaktør: Mads Haugsted, lektor, Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU). Bag skriftet står herudover en redaktionsgruppe af medarbejdere fra Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU), samt gæstereaktører. Redaktionen kan kontaktes på email: mads@dpu.dk

Kontakt og adresse

Iben Nørgaard
Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU)
Aarhus Universitet
Tuborgvej 164, 2400 København NV.

ibno@dpu.dk
Tlf.: 8716 3565, <http://edu.au.dk/cursiv/>

Alle rettigheder forbeholdes. Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse af eller kopiering fra denne skriftserie eller dele heraf er kun tilladt i overensstemmelse med overenskomst mellem Undervisningsministeriet og Copy-Dan. Enhver anden udnyttelse er, uden skriftseriens- og forfatterens skriftlige samtykke, forbudt ifølge gældende dansk lov om ophavsret. Undtaget herfra er korte uddrag til brug for anmeldelse.

© 2012, CURSIV, Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU) samt forfatterne.

CURSIV nr. 2-10 kan (så længe lager haves) bestilles i trykt form på nettet: edu.au.dk/cursiv eller ved henvendelse til:

Danmarks Pædagogiske Bibliotek, Aarhus Universitet
Tuborgvej 164, Postboks 840
2400 København NV
dpb@dpu.dk

Alle titler (nr. 1-10) kan frit downloades på:
edu.au.dk/cursiv/